

Ombudsmeni u Banjaluci održali sastanak s predstavnicima civilnog društva

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine održali su danas treći po redu sastanak sa predstavnicima organizacija civilnog društva. Nakon Sarajeva i Mostara, sastanak je održan u Banjaluci, a imao je za cilj dalje jačanje saradnje između Ombudsmena i organizacija civilnog društva.

Sastanak je poslužio kao platforma za razgovor o mogućim i održivim konceptima pružanja uzajamne podrške i razmjenu iskustava. Također, bio je prilika da Ombudsmeni dobiju prijedloge i sugestije civilnog društva u segmentu osnaživanja procesa zaštite i ostvarivanja ljudskih prava.

Na sastanku je iz perspektive kako Ombudsmena, tako i organizacija civilnog društva razmotrena njihova uloga i pozicija, te definirani mogući pravci buduće saradnje.

Sastanak je protekao u korektnoj atmosferi i uz pozitivne reakcije učesnika na ovu inicijativu Ombudsmena, uz obostrano iskazanu spremnost na ulaganje zajedničkih napora na promociji i zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

**LISTA UČESNIKA NEVLADINIH ORGANIZACIJA SA SASTANKA ODRŽANOG U
BANJALUCI DANA 18.05.2023. g.**

1. „LIR“ Civilno društvo, Banja Luka (jedna predstavnica)
2. Centar za životnu sredinu (dva predstavnika)
3. Fondacija „Lara“, Bijeljina (jedna predstavnica)
4. Fondacija „Udružene žene“, Banja Luka (jedna predstavnica)
5. *Green Team*, Novi Grad (jedan predstavnik)
6. Helsinški parlament građana Banja Luka (jedna predstavnica)
7. Human Rights House (jedna predstavnica)
8. Perpetuum mobile, Institut za razvoj mladih i zajednice (jedna predstavnica)
9. Savez gluvih i nagluvih Republike Srpske (jedan predstavnik)
10. *Transparency International B&H* (dvije predstavnice)
11. Udruženje paraplegičara Prijedor (jedna predstavnica)
12. Savez udruženja za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim licima Republike Srpske (jedna predstavnica)
13. Udruženje građana „Nova generacija“ Banja Luka (dvije predstavnice)
14. OSCE (napomena: *međunarodna međuvladina organizacija*) (tri predstavnika)

Datum: 18.05.2023. godine

ZAPISNIK

sa održanog konsultacijskog sastanka između Ombudsmena Bosne i Hercegovine i predstavnika organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini održanog dana 18.05.2023. godine u Banja Luci

Konsultacijski sastanak je održan u svečanoj sali Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Banjoj Luci, Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A, Banja Luka.

Sastanak je otpočeo u 10 časova, odmah nakon registracije učesnika.

Na konsultacijskom sastanku su iz Institucije Ombudsmena/Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija Ombudsmena) bili prisutni: dr Jasminka Džumhur, Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, gđa Nives Jukić, Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Nevenko Vranješ, Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Predrag Raosavljević, pomoćnik Ombudsmena / šef Odjela za suzbijanje svih oblika diskriminacije, Aleksandra Marin Diklić, pomoćnica Ombudsmena / šefica Odjela za praenje ostvarivanja prava djece, Emina Halilović, pomoćnica Ombudsmena / šefica Odjela za ostvarivanje političkih i građanskih prava, Vedrana Pavlović, pomoćnica Ombudsmena / šefica odjela za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode, Antea Jozić, pomoćnica Ombudsmena / šefica Terenskog ureda u Livnu, Mahir Mulagić, šef Kabineta Ombudsmena Bosne i Hercegovine, ma Ivana Ražnatović, stručna savjetnica za komunikacije i međunarodnu saradnju u Kabinetu Ombudsmena Bosne i Hercegovine, Violeta Romić, stručna savjetnica za odnose sa javnošću u Kabinetu Ombudsmena Bosne i Hercegovine, Budimir Petković, stručni savjetnik u Odjelu za ostvarivanje političkih i građanskih prava, Jelena Simović, stručna savjetnica u Odjelu za ostvarivanje političkih i građanskih prava, Alma Mehović Kišić, stručna savjetnica u Odjelu za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi, Dragan Perić, šef IT odjela i Filip Novaković, pripravnik / volonter.

Moderatorica konsultacijskog sastanka bila je Ivana Ražnatović.

Za konsultacijski sastanak je predložen sljedeći

Dnevni red

- (1) Registracija učesnika i izjave za medije;
- (2) Uvodne riječi: Ombudsmeni Bosne i Hercegovine;
- (3) Uloga i pozicija Institucije Ombudsmena/Ombudsmana Bosne i Hercegovine u zaštiti i promociji ljudskih prava: perspektiva organizacija civilnog društva i perspektiva Ombudsmena Bosne i Hercegovine;
- (4) Uloga i pozicija organizacija civilnog društva: perspektiva Ombudsmena Bosne i Hercegovine i perspektiva organizacija civilnog društva;

(5) Mogući pravci buduće saradnje iz perspektive organizacija civilnog društva;

(6) Završne riječi: Ombudsmeni Bosne i Hercegovine.

AD 2. *Verbis Initiales* (uvodne riječi)

Moderatorica konsultacijskog sastanka, gđa Ražnatović dala je riječ Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, kako bi iznijeli svoj uvodna obraćanja.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, Jukić se zahvalila svim prisutnima na dolasku. Gđa Jukić je u svom uvodnom obraćanju govorila o promotivnoj i zaštitnoj ulozi Institucije Ombudsmena, pri čemu se osvrnula na značaj koji organizacije civilnog društva imaju za promotivnu funkciju Institucije Ombudsmena. U okviru zaštitne uloge govorila je kroz institucionalni postupak zaštite ljudskih prava pred Institucijom Ombudsmena.

Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Vranješ zahvalio se svim predstavnicima organizacija civilnog društva koju su se odazvali pozivu, te ukazao na to da Ombudsmeni Bosne i Hercegovine sami ne mogu mnogo toga, te da moraju raditi skupa sa organizacijama civilnog društva. Pored toga, dr Vranješ je istakao kako je civilni, odnosno nevladin sektor veoma značajan za osvajanje uloge koju Institucija Ombudsmena ima, te da mora postojati partnerski odnos i međusobno povjerenje između Institucije Ombudsmena i organizacija civilnog društva.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur, pored iskazivanja zahvalnosti prisutnima, govorila je o temama konsultacijskog sastanka, njegovoj svrsi, te ciljevima Institucije Ombudsmena i organizacija civilnog društva.

AD 3., 4. et 5.

Nakon pozdravnih riječi Ombudsmena Bosne i Hercegovine, moderatorica sastanka Ivona Ražnatović je otvorila raspravu po pitanju *Uloge i pozicije Institucije Ombudsmena/Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u zaštiti i promociji ljudskih prava*. Ova tačka dnevnog reda se razmatrala kroz dvije perspektive i to: perspektive organizacija civilnog društva i perspektive Ombudsmena Bosne i Hercegovine.

Moderatorica je riječ dala **predstavnicima organizacije *Transparency International B&H*** (u daljem tekstu: *TI B&H*), koji prije svega istaknuli koja je njihova osnovna zadaća, te čime se oni kao organizacija civilnog društva bave (*inter alia* i pružanjem besplatne pravne pomoći). Predstavnici ove organizacije napomenuli su značaj saradnje između civilnog sektora i Institucije Ombudsmena, te koliko praksa ove institucije (koja se objavljuje na zvaničnoj internet stranici *TI B&H*) usmjerava njihov rad, kao i potencijalno obraćanje Instituciji Ombudsmena u pogledu zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda građana koji se obrate organizacionoj jedinici *TI B&H* za pružanje besplatne pravne pomoći. U svom obraćanju Ombudsmenima Bosne i Hercegovine posebno se osvrnula na djelovanje *TI B&H* po pitanju zaštite prava na slobodu pristupa informacijama zajamčeno državnih i entiteskim zakonima o slobodi pristupa informacijama (u daljem tekstu: ZoSPI). Predstavnici *TI B&H* su ukazali na značaj koji Institucija Ombudsmena ima u zaštiti prava zajamčenog ZoSPI-jima. Ono na šta su predstavnici *TI B&H* skrenuli pažnju jeste sve duža „reakcija“ Ombudsmena Bosne i Hercegovine na predmete, a naročito oni kod kojih činjenice zahtjevaju izdavanje preporuke. Istaknuli su da se preporuke „čeka“ značajno duže u odnosu na period prije dvije godine, pa čak i to da u pojedinim slučajevima nadležni sud donese svoju odluku (presudu) prije nego što Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donesu preporuku kojom utvrđuju povredu ljudskih prava i osnovnih sloboda građana. Također, postavili su pitanje kakvo je

postupanje Ombudsmena Bosne i Hercegovine kada se povreda otkloni u toku istražnog postupka, odnosno zašto Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zatvaraju predmet po otklanjanju povrede u toku postupka.

Pored predstavnika *TI B&H*, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine se obratio **predstavnik organizacije *Green Team*** po pitanju slučaja Trgovnske gore i planiranog građenja odlagališta nuklearnog otpada na tom lokalitetu. Predstavnik *Green Team*-a navodi da se ova organizacija već jednom obraćala Instituciji Ombudsmena, te da to planira opet učiniti po pitanju zaštite ekoloških prava građana sjeverozapadne Bosne. Također, postavili su pitanje kakve su mogućnosti Institucije Ombudsmena u pogledu uticanja na državne organe pri rješavanju problema Trgovnske gore.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur se zahvalila na pohvalama i komentarima. Ona je nadalje prokomentarisala mandat zakonom povjeren Instituciji Ombudsmena u Bosni i Hercegovini, te ga uporedila sa mandatima istih institucija u zemljama regiona, navodeći da je sveukupna zaštita ljudskih prava u Bosni i Hercegovini povjerena Instituciji Ombudsmena, dok za pojedine kategorije ljudskih prava i osnovnih sloboda postoje posebne institucije (kao što je to primjerice u Republici Hrvatskoj ili Republici Srbiji). Prokomentarisala je pitanje izvršavanja preporuka i potencijalnog sankcioniranja onih odgovornih organa koje iste nisu izvršili, kao i slučajeve u kojima se preporuke donose, te o (ne)obaveznosti ovih odluka Ombudsmena Bosne i Hercegovine. Dr Džumhur je ukazala da organi kojima su preporuke upućene često zaboravljaju temeljne principe demokratskog društva, na kojima se zasniva naša društvena zajednica. Načela demokratskog društva se upravo ogledaju u poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, na čije povrede Ombudsmeni Bosne i Hercegovine svojim preporukama ukazuju. Nadalje, dr Džumhur navodi da građani Bosne i Hercegovine, bez obzira na eventualne nedostatke, i dalje imaju veoma visok stupanj povjerenja u Instituciju Ombudsmena. Ona se i zahvalila organizacijama civilnog društva koje čine preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine dostupne javnosti i koje približavaju stavove Institucije Ombudsmena građanima na taj način. Također, pozvala je sve predstavnike organizacija civilnog društva na proaktivno djelovanje u pogledu stvaranje jače spona između Institucije Ombudsmena i građana. Dr Džumhur se osvrnula i na pitanje Trgovnske gore, te je napomenula da postoji saradnja između Institucije Ombudsmena i Ureda pučke pravobraniteljice Republike Hrvatske, sa kojom je nedavno i održan sastanak po tom pitanju. Također, dr Džumhur je navela da su mogućnosti efikasnog i efektivnog institucionalnog uticaja Ombudsmena Bosne i Hercegovine iscrpljene, te da se svaki subjekt iz Bosne i Hercegovine, uključujući i Instituciju Ombudsmena može obratiti Organizaciji Ujedinjenih nacija, konkretno specijalnim izvjestiteljima koji bi se trebali upoznati sa slučajem Trgovnske gore, i to u odnosu na tri države: Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku i Sloveniju. U pogledu zatvaranja predmeta, dr Džumhur je istakla da je posao Institucije Ombudsmena obavljen onoga trenutka kada je povreda zajamčenog ljudskih prava ili osnovne slobode otklonjena, te da Ombudsmenima Bosne i Hercegovine ne ostaje ništa drugo nego da predmet zatvore, bez obzira što se isti nije okončao preporukom. Dr Džumhur se osvrnula i na pitanje ZoSPI-ja, odnosno na novi zakon koji se našao u parlamentarnoj proceduri na državnom nivou. Prema novim rješenjima, Institucija Ombudsmena gubi mandat za odlučivanje o povredi prava zajamčenog ZoSPI-jem, te će isto preći na upravna tijela. Ona smatra da će nova rješenja relativno brzo prihvatiti i entitetski zakoni o slobodi pristupa informacijama.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, Jukić se kratko osvrnula na pitanje Trgovnske gore i na sastanka održan sa Pučkom pravobraniteljicom. Prema riječima Puče pravobraniteljica u toku je izrada studijske analize koja bi trebala prikazati uticaj odlagališta nuklearnog otpada na tom području, a koja će uskoro biti završena, te javno dostupna. Gđa Jukić je kod pitanja neizvršavanja preporuka posebno naglasila da je problem neznanje državnih službenika i namještenika, a ne eventualna zla namjera ili odbijanje da se iste odluke Ombudsmena Bosne i Hercegovine izvrše.

Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Vranješ, vezano za pitanje Trgovske gore, navodi da je on shvatio da se radi o studiji izvodljivosti, te da je sami projekat odlagališta nuklearnog otpada skoro pa završen. On je dalje naveo da postoji institucionalni odgovor na slučaj Trgovske gore. Povodom ZoSPI-ja, dr Vranješ je govorio o slabo reformisanom pravosuđu i upravi u Bosni i Hercegovini, te istakao kritiku Institucije Ombudsmena na oduzimanje mandata na postupanje po eventualnim povredama prava na slobodan pristup informacijama. Naveo je da ne može organ uprave ili upravna organizacija odlučivati o povredi ovog prava, a što se prema novom rješenju upravo njima i prepušta. Dr Vranješ je istakao kako će, prema novom rješenju, o potencijalnoj povredi prava na slobodan pristup informacijama odlučivati organ uprave (u jednom ili dva stepena), što nije praksa u demokratskim sistemima. Govorio je kako se novim ZoSPI-jem na entitetskom nivou Ministarstvo pravde Republike Srpske neće baviti, nego će to pitanje biti prepušteno Ministarstvu uprave i lokalne samouprave. U pogledu neizvršavanje preporuka, dr Vranješ smatra da se radi o neznanju i neobučenosti državnih službenika i namještenika. Također, dr Vranješ je istakao kako je najveća snaga Institucije Ombudsmena u preporukama i (godišnjim i specijalnim) izvještajima Ombudsmena Bosne i Hercegovine. On je govorio i o činjenici da je Bosna i Hercegovina jedina država regiona koja nije izvršila reformu upravnog procesnog zakonodavstva, što dodatno otežava ostvarenje i zaštitu ljudskih prava u osnovnih sloboda u našoj zemlji.

Predstavnici organizacije Centar za životnu sredinu su se zahvalili Instituciji Ombudsmena na dosadašnjoj kvalitetnoj i korektnoj saradnji, te su opet otvorili pitanje Trgovske gore. Pored pitanja Trgovske gore, govorili su o problemu netransparentnosti organa vlasti Bosne i Hercegovine u pogledu ekoloških predmeta. Naime, prema riječima predstavnika Centra za životnu sredinu, kod dodjele koncesija stranim investitorima, a naročito u slučajevima kada strana ulaganja imaju uticaja na životnu sredinu, organi vlasti (posebno su govorili o Vladi Republike Srpske) odbijaju dati informacije prije nego što dobiju dopuštenje od treće strane – investitora. Prilikom toga, nadležna tijela vlasti dopuštaju stranom ulagaču da provede test javnog interesa, te na osnovu toga nadležni organ odlučuje da li će omogućiti pristup informacijama podnositelju zahtjeva ili ne.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur istakla je kako niko osim organa javne vlasti prilikom odlučivanja o pristupu informacijama ne može provoditi test javnog interesa, a naročito ne subjekti koji imaju potpisane komercijalne ugovore sa javnim organima. Kazala je da pravo na slobodan pristup informacijama nije apsolutno pravo, te da podliježe određenim *numerus clausus* ograničenja prema međunarodnim instrumentima i standardima, a da prilikom procjene da li će pravo biti uskraćeno ili ograničeno mora biti provedem tripartitni test, odnosno da li je takvo ograničenje i uskraćivanje slobodnog pristupa informacijama u skladu sa zakonom, da li teži legitimnom cilju i da li je nužno u demokratskom društvu (da li je preduzeta mjera proporcionalna legitimnom cilju koji se želio postići). Dr Džumhur je istakla da se u nekim slučajevima ovo pravo može ograničiti i u slučaju „komercijalnih“ informacija, odnosno poslovnih informacija.

Predstavnici TI B&H su, dalje, ukazali na problem koji se vezuje na pristup informacijama u pravosuđu, a tiče se anonimizacije sudskih odluka. Naveli su kako u praksi ne uviđaju jasnu i ujednačenu metodologiju anonimizacije kod svih pravosudnih institucija. Pored toga zamolili su Ombudsmene Bosne i Hercegovine za dostavu podataka o preporukama koje se odnose na kršenje pravila anonimizacije odluka od strane pravosudnih institucija.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, Jukić istakla je kako je prava adresa na koju se po tom pitanju treba obratiti Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće, jer je za neujednačenost pravila o anonimizaciji sudskih odluka odgovorna upravo ova institucija. Ombudsmenka Bosne i Hercegovine Jukić se osvrnula na pitanje potpunog i parcijalnog izvršenja, kao i neizvršenja preporuka, odnosno govorila je kako određeni broj tijela javne vlasti koji poštuju Instituciju Ombudsmena i redovnog postupaju prema odlukama Ombudsmena Bosne i Hercegovine, dok drugi

pak to ne čine, ili čine veoma teško. Navela je, također, kako je situacija sa građanima relativno slična. Postoje građani koji su upoznati sa radom i nadležnostima Institucije Ombudsmena i koji to nisu, te je pozvala organizacije civilnog društva da građane, čija su prava eventualno povrijeđena, upućuju na Instituciju Ombudsmena koja je besplatan servis građana.

Predstavnici organizacija civilnog društva naveli su kako postoji problem vidljivosti Institucije Ombudsmena kod građanstva, te su govorili o tome kako se Institucija Ombudsmena treba više promovirati u javnosti, te kako bi na taj način trebala postati prepoznatljivija. Na ovu konstataciju civilnog sektora je odgovorila gđa Jukić, kazavši kako Institucija Ombudsmena od svog osnivanja provodi intenzivne kampanje kako bi svoj rad i svoj mandat približila građanima Bosne i Hercegovine, naročito govoreći o radu Ombudsmena Bosne i Hercegovine na terenu.

U ovome trenutku, konsultacijski sastanak je prešao na sljedeću tačku dnevnog reda, a to je *Uloga i pozicija organizacija civilnog društva*.

Predstavnici Helsinškog parlamenta građana Banja Luka su Ombudsmenima Bosne i Hercegovine postavili dva pitanja. Prvo se odnosilo na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srpske, odnosno da li je obavještenje o stavu Ombudsmena Bosne i Hercegovine po pitanju ovog Prijedloga zakona sve što je Institucija Ombudsmena mogla da učini i drugo, koje se odnosi na novi zakon o nevladinim organizacijama.

Predstavnica Udruženja paraplegičara Prijedor se osvrnula na problematična rješenja zdravstveno-socijalnog zakonodavstva po ovu kategoriju građana, dok je **predstavnik Green Team-a** istakao krajnje uvredljivu terminologiju novog zakona o nevladinim organizacijama.

Predstavnice Fondacije „Udružene žene“ su istaknule problematiku Zakona o zaštiti žrtava ratne torture, odnosno na rok u kome potencijalne žrtve ratne torture mogu sda steknu taj status.

Pomoćnica Ombudsmena, Aleksandra Marin Diklić se osvrnula na pitanje zdravstveno-socijalne zaštite lica sa invaliditetom, gdje je napomenula da je upućena preporuka nadležnom organu po pitanju ostvarivanja prava i statusa roditelja-njegovatelja, a naročito u pogledu ostvarivanja prava na novčanu pomoć.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su istakli kako žele aktivno sudjelovati na rješavanju tog problema, te pozvali predstavnicu Udruženja paraplegičara Prijedor da podnese žalbu Instituciji Ombudsmena.

Pomoćnica Ombudsmena, Emina Halilović je ukazala na činjenicu koliko su zaposlenici Institucije Ombudsmena posvećeni svom poslu, bez obzira na ograničenje resurse, te da se u svakom trenutku nalaze na usluzi građanima i organizacijama civilnog društva u pogledu pružanja pravne pomoći pri zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Vranješ, u pogledu odgovora na pitanje koje se odnosilo na inkriminaciju uvrede i klevete, istakao je kako su Ombudsmeni Bosne i Hercegovini, koji nisu bili konsultovani prilikom izrade Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srpske, odnosno da nisu bili pozvani da se uključe u postupak. Pored toga, dr Vranješ je napomenuo da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine učinili sve što je bilo u okviru njihove nadležnosti u ovome trenutku, ali da će uzeti u obzir prijedlog za eventualne konsultacijske sastanke sa relevantnim institucijama vlasti u republici Srpskoj. Nakon kraćeg izlaganja je uputio na pomoćnika Ombudsmena, dr Raosavljevića, koji je u uputio je na nekoliko ključnih ideja

obrazloženja stava Ombudsmena Bosne i Hercegovine po pitanju ovih izmjena materijalnog krivičnog zakonodavstva u Republici Srpskoj.

Nakon obraćanja pomoćnika Ombudmena, Marin Diklić i Halilović te dr Raosavljevića, dr Džumhur je iznijela perspektivu Ombudsmena Bosne i Hercegovine o Instituciji Ombudsmena.

Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Vranješ odgovorio je na pitanje koje se ticalo ostvarivanja statusa žrtve ratne torture, te je kazao da je taj status već ostvarilo oko 90% onih žena koje su se javile u zakonski ostavljenom roku, za koji je napomenuo da predstavlja samo nomotehnički zahtjev (rok), a ne realnu potrebu, te da vjeruje da će sve žene koje su bile žrtve ratne torture taj status steći, a samim tim i moći ostvariti prava koja za sobom taj status povlači. Ombudsmen Bosne i Hercegovine, dr Vranješ je istakao da će Ombudsmeni Bosne i Hercegovine učiniti napor da se razgovara sa nadležnim organima o eventualnom produženju roka.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur osvrnula se na sporne zakone u parlamentarnoj proceduri, te istakla da isti krše temeljne principe prava ljudskih prava, a da se novi zakon o nevladinim organizacijama „ne da čitati“, te ukazala na važnost koordiniranog i sistemskog djelovanja u cilju aktivnog uključivanja i davanja doprinosa zakonodavnim reformama. Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur ukazala je na neuređenje medijskog prostora, na što su ukazali Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u svom Specijalnom izvještaju o položaju novinara, a što treba da bude prioritet, te pitanje inkriminacije uvrede i klevete u Republici Srpskoj je potrebno posmatrati upravo u kontekstu činjenice da propuštanje da se normativno uredi oblast medijskog djelovanja, a posebno digitalnih medija nije stvorila jasno definisana prava, ali i obaveze i odgovornosti koje imaju mediji. Oni imaju pravo prenositi informacije od javnog značaja, ali i obavezu poštovanja privatnog života drugih građana. Istakle su problem neuređenosti ovih pitanja u Bosni i Hercegovini, a naročito u domenu digitalnih medija, za čiju kontrolu ne postoje pravni mehanizmi.

Ombudsmenka Bosne i Hercegovine, dr Džumhur je istakla kako Institucija Ombudsmena ima dobro uspostavljenu i funkcionalnu elektronsku bazu podataka (koja zahtjeva manju nadogradnju), te veoma mlad i profesionalno orijentiran kolektiv. Međutim, dr Džumhur je kao slabost Institucije Ombudsmena istakla veoma široko postavljen mandat koji nije praćen adekvatnim budžetskim sredstvima, te neadekvatan prostor u kome Institucije Ombudsmena djeluje (za neometan rad, bilo sa predmetima, bilo sa strankama, zahtjeva se veći prostor, prilagođen osobama sa invaliditetom). Pored toga, istakla je nedovoljnu vidljivost za koju je Instituciji Ombudsmena potrebna podrška medija i sredstava javnog informisanja. Govorila je o kumulaciji mandata u jednoj instituciji, a koja otvara pitanje nove unutrašnje organizacije, kao i o neadekvatno uređenom statusu uposlenika u Instituciji Ombudsmena, koji nisu prepoznati kao državni službenici, a u zakonu kojima se reguliše pitanja vlada u državnim institucijama nisu prepoznati kao posebna kategorija. U nastavku svog izlaganja dr Džumhur ukazala je na pitanje povjerenja građana, te istakla da Institucija ombudsmena ima veliki broj pohvala, ali i kritika od strane stranaka koje se prvenstveno odnose na odluke o zatvaranju predmeta iz razloga što u skladu sa Zakonom o Ombudsmeni nemaju nadležnost za postupanje, predmeta u kojima su sudovi već donijeli odluke u čiji meritum Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ne mogu ulaziti ili kada se radi o sporovima između privatnih, fizičkih ili pravnih, lica, ali i određeni broj prigovora vezanih za spornost u postupanju same Institucije Ombudsmena što je u značajnoj mjeri posljedica nedovoljnih ljudskih resursa. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su se osvrnuli i na komentar predstavnika organizacija civilnog društva koji se odnosio na „lobiranje“ i uticaj na predstavnike institucija javne vlasti. Oni su stava da rade sve što je u okviru mandata Institucije Ombudsmena, ali da bi mogli uticati na predstavnike organa i tijela javne vlasti putem konsultativnih sastanaka.

AD 6. Verba Perficitur (završne riječi)

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine – dr Džumhur, gđa Jukić i dr Vranješ – su se zahvalili svim prisutnim predstavnicima organizacija civilnog društva, te istakli da Institucija Ombudsmena i organizacije civilnog društva trebaju djelovati partnerski, ako i jedni i drugi žele ispuniti svoju svrhu, a to je zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda građana Bosne i Hercegovine, koja se, nažalost, svakodnevno krše.

Konsultacijski sastanak je prošao u pozitivnoj atmosferi sa mnogo konstruktivnih komentara – pohvala i kritika (kao i samokritika). Uočene su određene slabosti Institucije Ombudsmena, koje će se u narednom periodu otkloniti. Uočene su i određene slabosti organizacija civilnog društva. Zaključak konsultacijskog sastanka je da Institucija Ombudsmena i organizacije civilnog društva, kako bi ispunile svoj cilj i svrhu postojanja morao raditi kordinirano, naravno, u granicama svojih nadležnosti, ali i djelovati proaktivno i afirmativno u smislu promocije i zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda. Iz rasprave je proizašao zaključak o koegzistenciji Institucije Ombudsmena i organizacije civilnog društva, u smislu da se moraju upućivati jednu na druge i raditi i ukazivati jedni drugima na potencijalne propuste u radu, a sve u cilju promociju i zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda građana Bosne i Hercegovine.

Zapisnik sačinio:
Filip Novaković, dipl. iur.

NOTA: Popis organizacija civilnog društva i njihovih predstavnika, koje su se odazvale i prisustvovala konsultacijskom sastanku nalazi se u *appendix*-u ovog Zapisnika. Zbog fluidnosti rasprave veoma je teško uočiti konkretan prijelaz sa jedne na drugu (suštinsku) tačku dnevnog red, stoga je Zapisnik sačinjen na ovakav način.